

Resumé

Tématem diplomové práce je Právní pomoc znevýhodněným osobám v česko – slovensko – německém srovnání. Přitažlivost zvolené problematiky je dána širokými souvislostmi v oblasti historie, právní filosofie či lidských práv, především však možností srovnání různých přístupů k zajištění právní pomoci osobám v nevýhodě uplatňovaných jednotlivými státy.

Z formálního hlediska se práce skládá z pěti částí, přičemž druhá a třetí část je dále členěna do oddílů a kapitol. Úvodní část nastiňuje v nejobecnější rovině problém vlivu ekonomické nerovnosti lidí na prosazování a ochranu jejich práv, je v ní také naznačeno základní obsahové členění práce. Druhá část práce obsahuje dva oddíly: první čtenáři nabízí stručné pojednání o historickém vývoji právní pomoci znevýhodněným osobám od éry starověkého Říma až po prosazení osvícenského konceptu rovnosti občanů. Zvláštní pozornost je věnována osobnosti Iva z Kermartinu (1253 - 1303) a jeho odkazu, který inspiroval právníky následujících století. Druhý oddíl představuje teoretické základy právní pomoci poskytované osobám v nevýhodě. Svým rozsahem i významem zde vyniká třetí kapitola pojednávající o právní pomoci znevýhodněným z hlediska ochrany lidských práv. Kapitola se zabývá jak systémem ochrany lidských práv na půdě Rady Evropy (základním dokumentem je Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod), tak v rámci Evropské unie (Listina základních práv Evropské unie). Významný prostor je věnován pojetí práva na spravedlivý proces a jeho jednotlivých složek (zejm. přístupu k soudu a rovnosti zbraní) v interpretační praxi Evropského soudu pro lidská práva a Soudního dvora Evropské unie. V páté kapitole druhého oddílu jsou v teoretické rovině vysvětleny modely právní pomoci poskytované osobám v nevýhodě – model juristický a model sociální.

Třetí část diplomové práce se zabývá platnou právní úpravou právní pomoci znevýhodněným osobám v České republice (1. oddíl), ve Slovenské republice (2. oddíl) a ve Spolkové republice Německo (3. oddíl), přičemž u každého ze jmenovaných států jsou zkoumány procesní i mimoprocesní instituty systému právní pomoci osobám v nevýhodě. Ve čtvrté části práce je poukázáno na nedostatky platné právní úpravy v České republice a na navrhovanou úpravu *de lege ferenda*. Legislativní proces, jehož

výsledkem by měly být významné systémové změny zavedené zákonem o zajištění právní pomoci, je v současné době ve stádiu vypořádání připomínek vzešlých z meziresortního připomínkového řízení. Definitivní podobu nové právní úpravy ani její fiskální nároky proto zatím nelze s dostatečnou přesností odhadnout.

Na budoucí koncepci systému právní pomoci znevýhodněným osobám navazuje i závěrečná část diplomové práce, která konstatuje možnosti dalšího studia předmětné problematiky.